

«خلاصه نتایج طرح ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به صورت کنترلی مربوط به سال ۱۴۰۳»

۱-مقدمه

ارزیابی عملکرد موجب شناسایی موفقیت و عدم موفقیت اهداف تعیین شده برای برنامه خصوصی سازی و در نتیجه بهبود فرآیند اجرایی آن در کشور می‌شود. همچنین با رتبه‌بندی و تعیین شرکت‌های واگذار شده برتر و موفق و الگوبرداری از آن‌ها می‌توان برای بهبود وضعیت سایر شرکت‌های واگذار شده و یا در حال واگذاری بهره جست. بدین منظور، با بهره‌گیری از مدل‌های علمی جهانی ارزیابی عملکرد شرکت‌ها و با هدف سنجش میزان موفقیت برنامه خصوصی سازی در جمهوری اسلامی ایران، در نیمه دوم سال ۱۴۰۳ میزان دستیابی به اهداف خصوصی سازی در سطح خرد شرکت‌های واگذار شده، مورد بررسی قرار گرفت.

با توجه به این امر، بررسی پیش‌رو عملکرد ۹۱ شرکت را که به صورت کنترلی به بخش غیردولتی و از طریق سازمان خصوصی سازی واگذار شده است را در چارچوب ۵ معیار اصلی «بازدهی»، «بهره‌وری عوامل تولید»، «سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت»، «اشتغال» و «بهره‌وری کل» و ۱۱ زیرمعیار، براساس میانگین عملکرد سه سال پیش از واگذاری در مقایسه با میانگین عملکرد کل دوره پس از واگذاری و صرفاً در چارچوب اطلاعات احصاء شده از صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها، ارزیابی نموده است. در این بررسی در گام اول هر شرکت از نظر شاخص‌های عملکردی با خودش مقایسه شده است (مقایسه دوران پس از واگذاری با دوران پیش از واگذاری)؛ در گام دوم تحلیل‌های جمعی در خصوص مجموع و یا گروهی از شرکت‌های واگذار شده، ارائه شده است.

نتایج این بررسی نشان می‌دهد با وجود آنکه در تعداد محدودی از زیرمعیارها عملکرد مطلوبی از مجموع شرکت‌های واگذار شده ملاحظه نمی‌شود، ولی در مجموع، رشد ملموس و قابل ملاحظه‌ای در شاخص‌های عملکردی شرکت‌های واگذار شده، در دوران پس از واگذاری، بوجود آمده است.

شرکت‌ها، فرآیند و مدل انتخاب شده برای ارزیابی دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

الف) شرکت‌هایی که تمام یا بخشی از سهام آن‌ها واگذار شده و به واسطه این واگذاری کنترل این شرکت‌ها به بخش غیردولتی منتقل شده است.

ب) شرکت‌هایی که حداقل سه دوره مالی از زمان واگذاری آن‌ها گذشته است.

ج) در مدل ارزیابی، بر بهره‌گیری از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی شرکت‌های واگذار شده تمرکز شده است.

د) امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ و همچنین قیمت مقطع واگذاری)؛ در کنار امتیاز ساده، مبنای ارزیابی قرار گرفته است.

۲-مدل ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده

مدل مورد استفاده در این پژوهش شامل ۳ معیار^۱ و ۱۱ شاخص می‌باشد. این مدل با الگوبرداری از مدل EFQM (European Foundation Quality Management) بر مبنای نظرات متخصصین و کارشناسان امر، بومی شده و مبنای کار این پژوهش قرار گرفته است. معیارها، شاخص‌ها، نحوه محاسبه هر یک از شاخص‌ها به همراه امتیاز اختصاص

^۱ - مدل مورد استفاده شامل ۳ معیار اصلی «بازدهی»، «بهره‌وری عوامل تولید»، «سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت» و ۲ معیار مستقل از مدل شامل «اشتغال» و «بهره‌وری کل» می‌باشد.

داده شده به هر شاخص و در نهایت جمع کل امتیازات هر یک از معیارهای ۳ گانه به شرح ضمیمه شماره (۱)، می‌باشد. جمع کل امتیازات مدل ۱۰۰ است.

۳- فهرست شرکت‌های ارزیابی شده

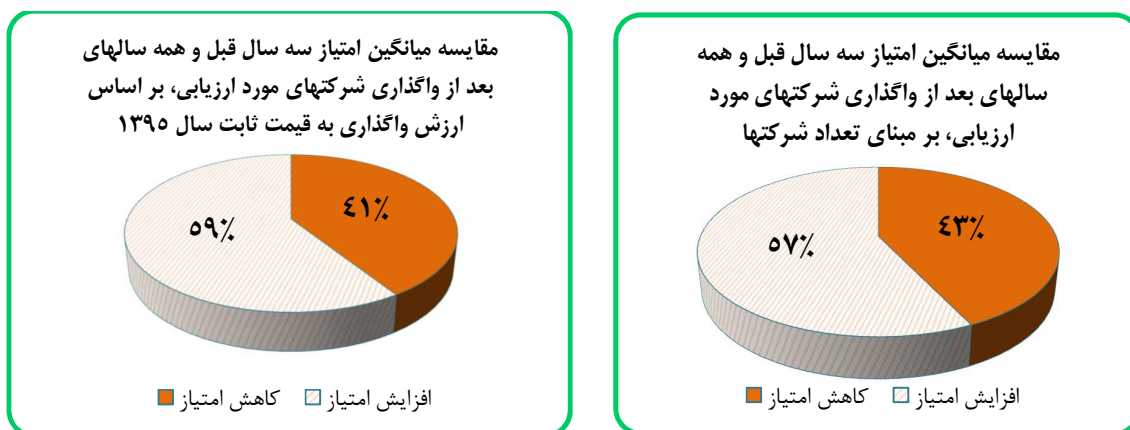
جامعه آماری تحقیق شامل تعداد ۹۱ شرکت واگذار شده به صورت کنترلی توسط سازمان خصوصی سازی است، که از طریق بورس یا مزایده؛ و به صورت یکی از شیوه‌های رقابتی، رد دیون و یا سهام عدالت، واگذار شده‌اند. فهرست شرکت‌های مذکور به شرح ضمیمه شماره (۲) می‌باشد.

۴- نتایج کلی ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده

بررسی انجام شده پیرامون وضعیت عملکرد شرکت‌های کنترلی در دوران پس از واگذاری نسبت به دوره قبل از واگذاری، با استفاده از مدل تعریف شده و بر اساس اطلاعات موجود در صورت‌های مالی، بیانگر بهبود شرایط اکثر این شرکت‌ها بعد از واگذاری و در واقع تأکیدی بر ضرورت انجام این برنامه اقتصادی است. خلاصه نتایج ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به شرح زیر، مؤید این امر است:

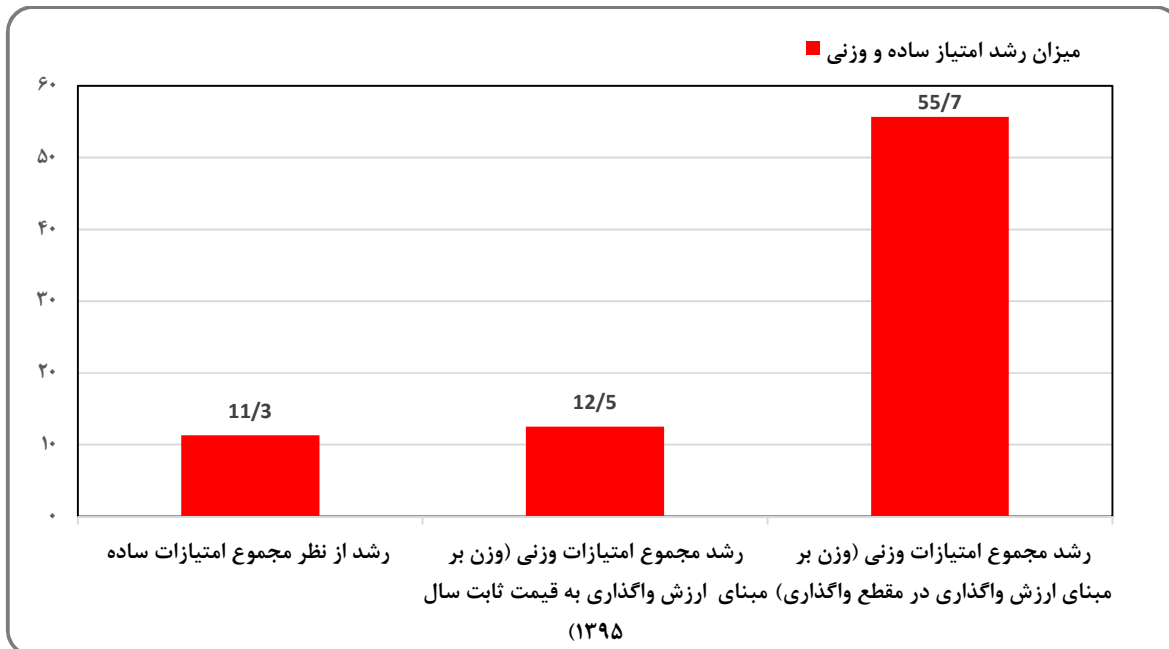
۴-۱- نتیجه اجرای مدل ارزیابی عملکرد برای کلیه شرکت‌های مورد ارزیابی

۵۷- درصد تعداد کل شرکت‌های مورد ارزیابی با ۵۹ درصد کل ارزش واگذاری، رشد امتیاز بعد از واگذاری را تجربه کرده‌اند.

نمودار شماره (۱): درصد شرکت‌های دارای کاهش یا افزایش امتیاز، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری

- «امتیاز ساده»، «امتیاز وزنی بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵» و همچنین «امتیاز وزنی بر مبنای ارزش واگذاری در مقطع واگذاری» مربوط به مجموع ۹۱ شرکت ارزیابی شده، به ترتیب ۱۱/۳ درصد، ۱۲/۵ درصد و ۵۵/۷ درصد رشد داشته است.

نمودار شماره (۲): درصد رشد امتیاز مجموع شرکتهای ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری

۴-۲- نتیجه طرح ارزیابی از نظر معیارهای مدل

۴-۲-۱- معیار «بازدهی»:

شاخص های ارزیابی:

الف) بازده حقوق صاحبان سهام (ROE): سود خالص به مجموع حقوق صاحبان سهام - ۵ امتیاز

ب) بازده دارایی ها (ROA): سود خالص به مجموع دارایی ها - ۱۰ امتیاز

ج) بازده فروش (ROS): سود خالص به فروش - ۱۰ امتیاز

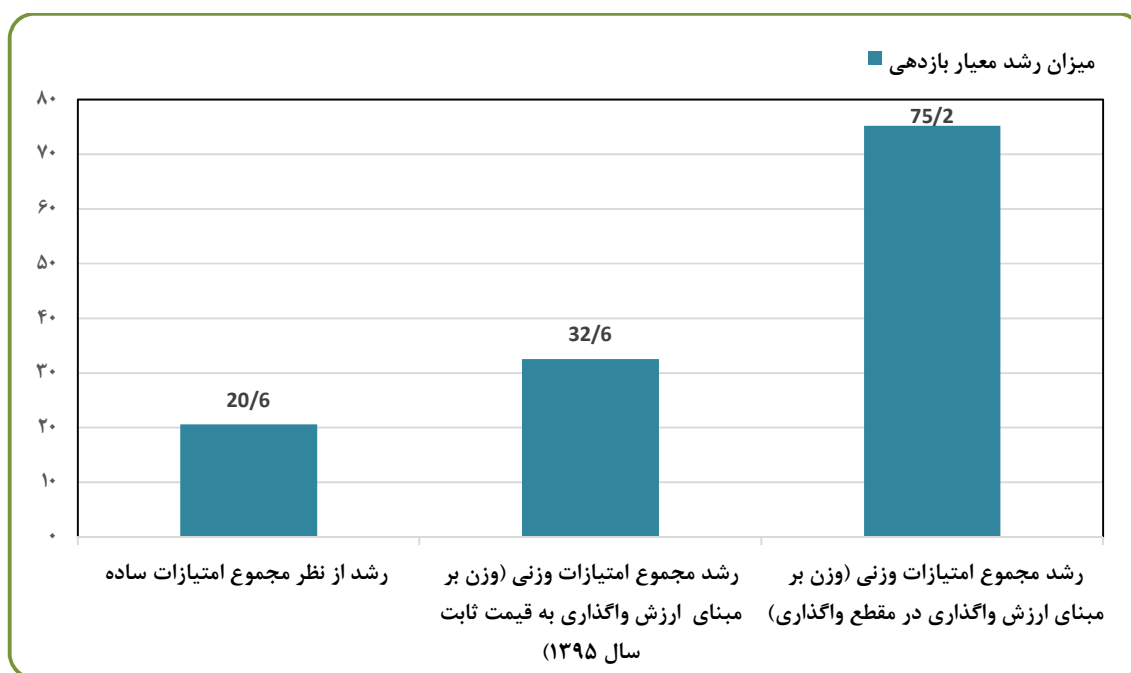
نتیجه ارزیابی:

✓ ۶۳ درصد تعداد کل شرکتها با ۷۹ درصد ارزش واگذاری، از نظر معیار «بازدهی»، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.

✓ امتیاز ساده کل شرکتها از نظر معیار «بازدهی»، ۲۰/۶ درصد رشد داشته است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ از نظر معیار «بازدهی»، ۳۲/۶ درصد رشد داشته است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت در مقطع واگذاری از نظر معیار «بازدهی»، ۷۵/۲ درصد رشد داشته است.

نمودار شماره (۳): درصد رشد امتیاز شرکت‌های ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر معیار بازدهی

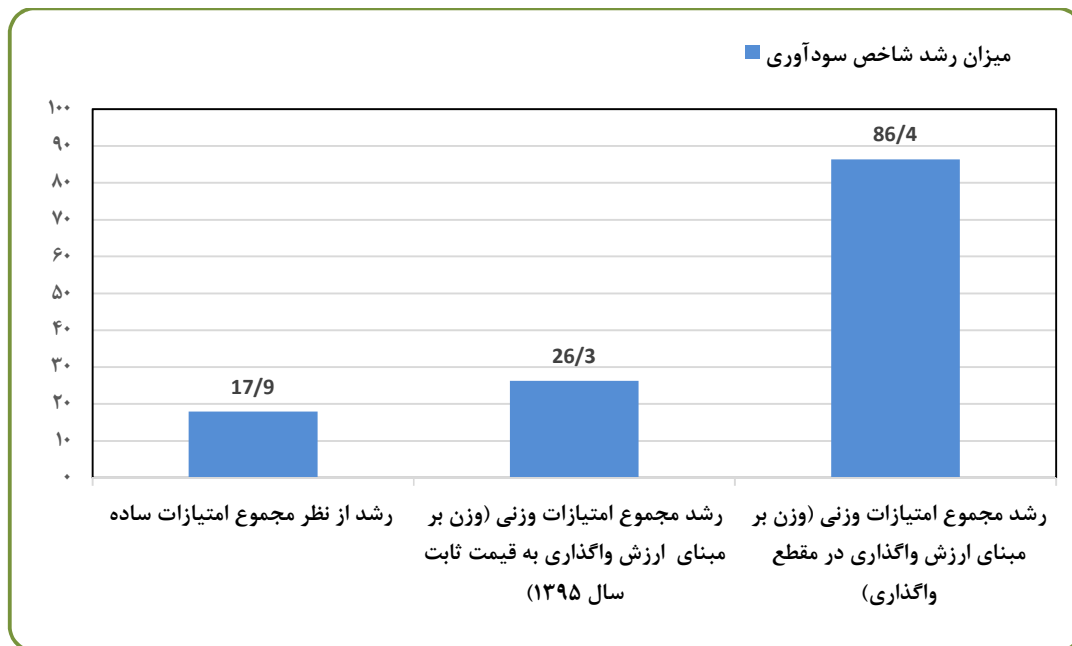
نتیجه ارزیابی از نظر سودآوری (بازده فروش):

✓ ۶۰ درصد تعداد کل شرکتها با ۷۴ درصد ارزش واگذاری، از نظر شاخص «سودآوری»، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته اند.

✓ امتیاز ساده کل شرکتها از نظر شاخص «سودآوری»، ۱۷/۹ درصد رشد داشته است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ از نظر شاخص «سودآوری»، ۲۶/۳ درصد رشد داشته است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت در مقطع واگذاری از نظر شاخص «سودآوری»، ۸۶/۴ درصد رشد داشته است.

نمودار شماره (۴): درصد رشد امتیاز شرکت‌های ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر شاخص سودآوری

۲-۲-۴- معیار بهره‌وری عوامل تولید

شاخص‌های ارزیابی:

- الف) بهره‌وری هزینه نیروی کار (LP): ارزش افزوده به هزینه کل نیروی کار - ۱۰ امتیاز
- ب) بهره‌وری هزینه سرمایه (KP): ارزش افزوده به هزینه استفاده از سرمایه - ۱۰ امتیاز
- ج) بهره‌وری انرژی (EP): ارزش افزوده به هزینه انرژی مصرف شده - ۱۰ امتیاز
- د) بهره‌وری مواد اولیه (RP): ارزش افزوده به هزینه مواد اولیه - ۱۰ امتیاز

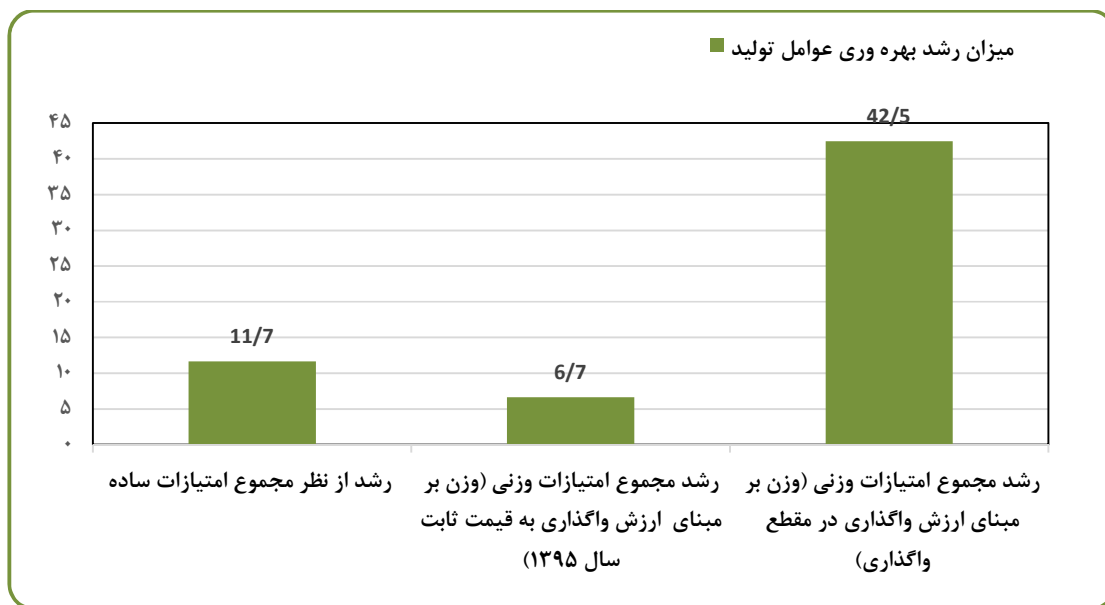
نتیجه ارزیابی:

✓ ۶۰ درصد تعداد کل شرکتها با ۵۳ درصد ارزش واگذاری، از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.

✓ امتیاز ساده کل شرکتها از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، ۱۱/۷ درصد رشد داشته‌است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، ۶/۷ درصد رشد داشته‌است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت مقطع واگذاری از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، ۴۲/۵ درصد رشد داشته‌است.

نمودار شماره (۵): درصد رشد امتیاز شرکت‌های ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر معیار بهره‌وری عوامل تولید

۳-۲-۴- معیار سرمایه گذاری و توسعه فعالیت

شاخص های ارزیابی:

الف) افزایش سرمایه از محل آورده نقدی (COK): ۱۰ امتیاز

ب) مالیات (TAX): ۱۰ امتیاز

ج) میزان فروش (TS): ۸ امتیاز

د) میزان صادرات (EXP): ۷ امتیاز

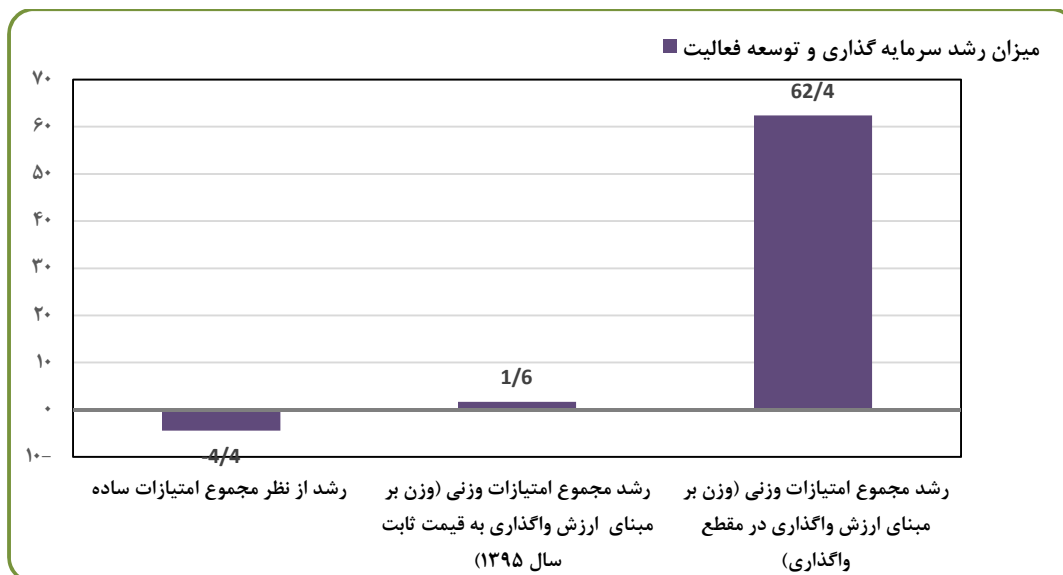
نتایج ارزیابی:

✓ ۵۳ درصد تعداد کل شرکتها با ۵۵ درصد ارزش واگذاری، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته اند.

✓ امتیاز ساده کل شرکتها از نظر معیار «سرمایه گذاری و توسعه فعالیت»، ۴/۴ درصد کاهش داشته است.

✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، ۱/۶ درصد افزایش داشته است.

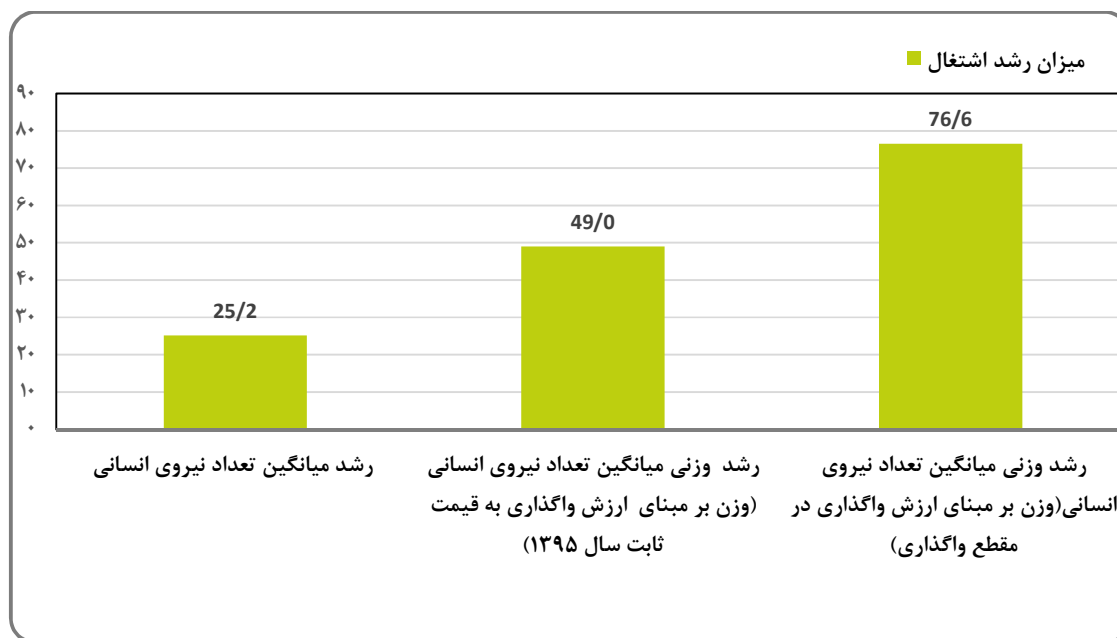
✓ امتیاز وزنی کل شرکتها، بر مبنای قیمت مقطع واگذاری از نظر معیار «بهره‌وری عوامل تولید»، ۶۲/۴ درصد افزایش داشته است.

نمودار شماره (۶): درصد رشد امتیاز شرکتها ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر معیار سرمایه گذاری و توسعه فعالیت

۴-۲-۴- معیار اشتغال (EMP)

- ✓ در مجموع میانگین تعداد نیروی کار در شرکتها بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری ۵۹,۳۲۳ نفر، افزایش یافته است.
- ✓ میانگین تعداد نیروی کار ۶۹ درصد کل شرکتها با ۸۸ درصد ارزش واگذاریها، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، افزایش داشته است.
- ✓ میانگین تعداد نیروی کار کل شرکتها، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۲۵/۲ درصد رشد داشته است.
- ✓ میانگین وزنی تعداد نیروی کار کل شرکتها^۲، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۴۹ درصد رشد داشته است.
- ✓ میانگین وزنی تعداد نیروی کار کل شرکتها^۳، بر مبنای قیمت مقطع واگذاری، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۷۶/۶ درصد رشد داشته است.

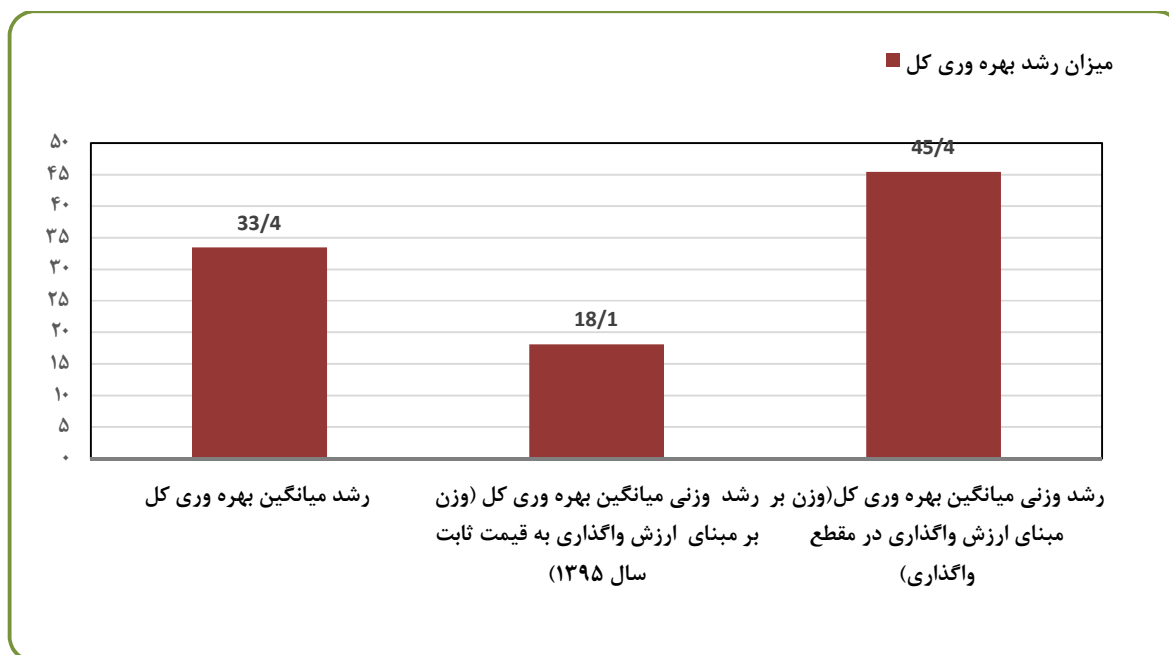
نمودار شماره (۷): درصد رشد امتیاز شرکتهای ارزیابی شده، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر معیار اشتغال

^۲ - وزن منظور شده در محاسبه میانگین وزنی تعداد نیروی کار کل شرکتها، از نسبت ارزش شرکت به قیمت ثابت به ارزش کل شرکتهای ارزیابی شده به قیمت ثابت به دست می آید.

^۳ - وزن منظور شده در محاسبه میانگین وزنی تعداد نیروی کار کل شرکتها، از نسبت ارزش شرکت به قیمت مقطع واگذاری به ارزش کل شرکتهای ارزیابی شده به قیمت مقطع واگذاری به دست می آید.

۵-۲-۴- معیار بهره‌وری کل (TP)

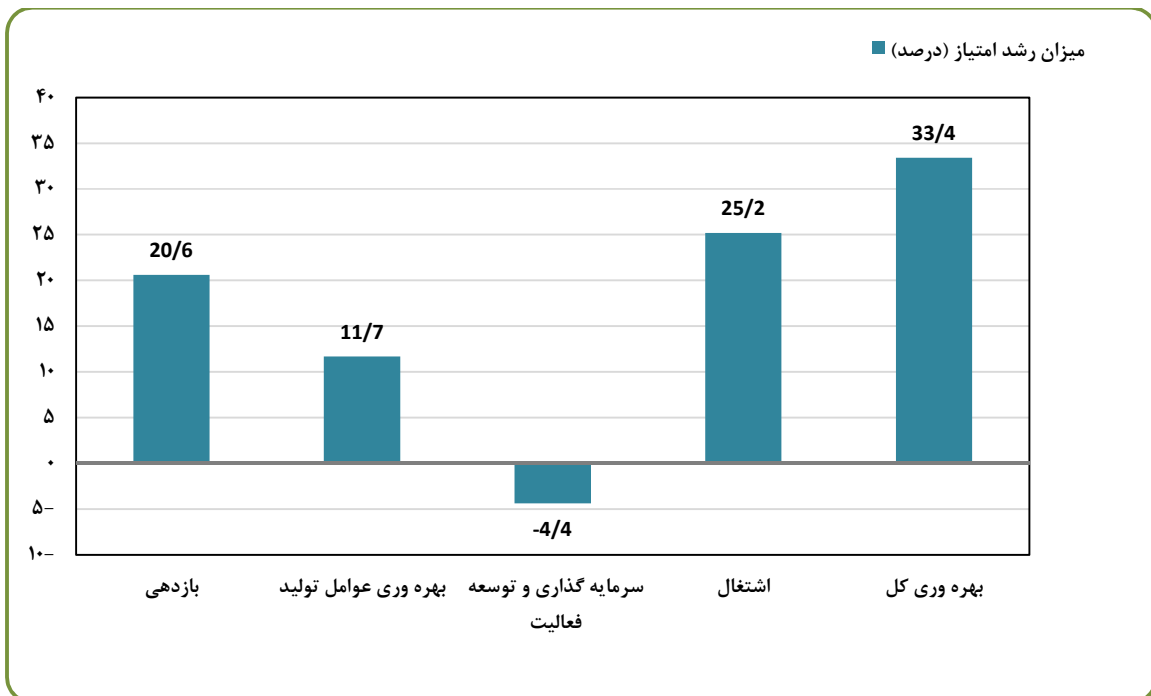
- ✓ میانگین بهره وری کل ۵۸ درصد کل شرکتها با ۵۸ درصد ارزش واگذاری‌ها یعنی با نسبتی برابر، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، افزایش داشته است.
- ✓ میانگین بهره وری کل شرکتها، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۳۳/۴ درصد رشد داشته است.
- ✓ میانگین وزنی بهره وری کل شرکتها، بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۵، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۱۸/۱ درصد رشد داشته است.
- ✓ میانگین وزنی بهره وری کل شرکتها، بر مبنای قیمت مقطع واگذاری، بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری، ۴۵/۴ درصد رشد داشته است.

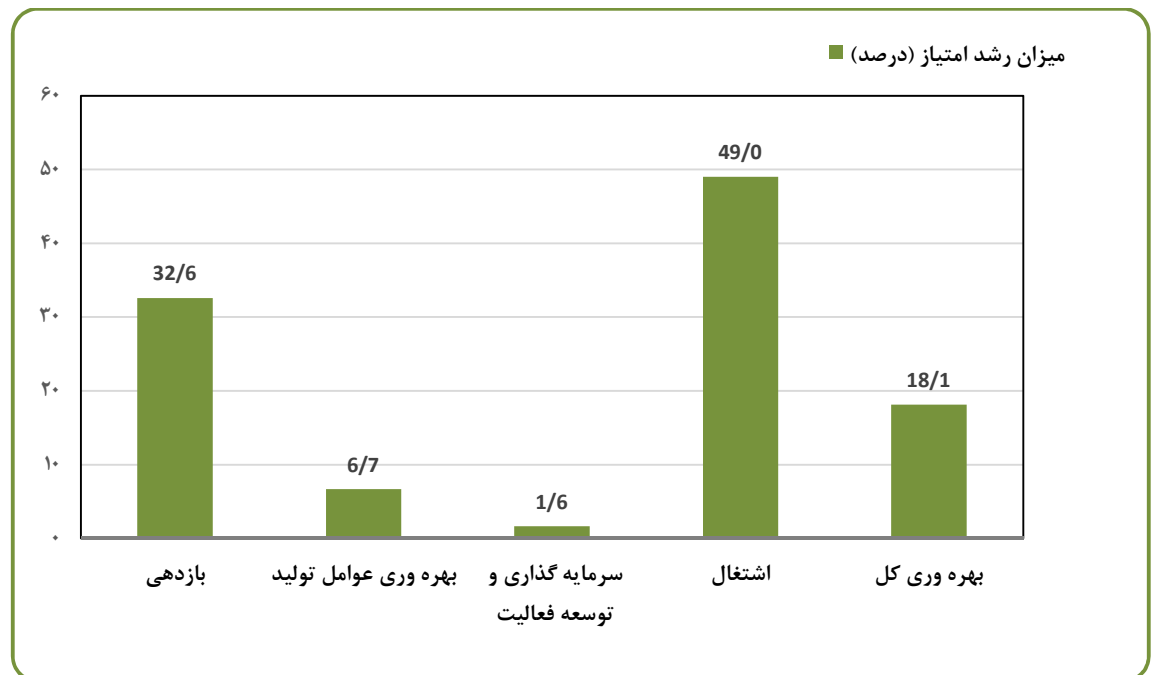
نمودار شماره (۸): درصد رشد امتیاز شرکت‌های ارزیابی شده بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری از نظر معیار بهره وری کل

در واقع، نتیجه اجرای مدل ارزیابی عملکرد برای کلیه شرکت‌های مورد ارزیابی نشان دهنده رشد امتیاز مجموع شرکتها از نظر کلی و نیز از نظر معیارهای مدل به طور مجزا، می‌باشد.

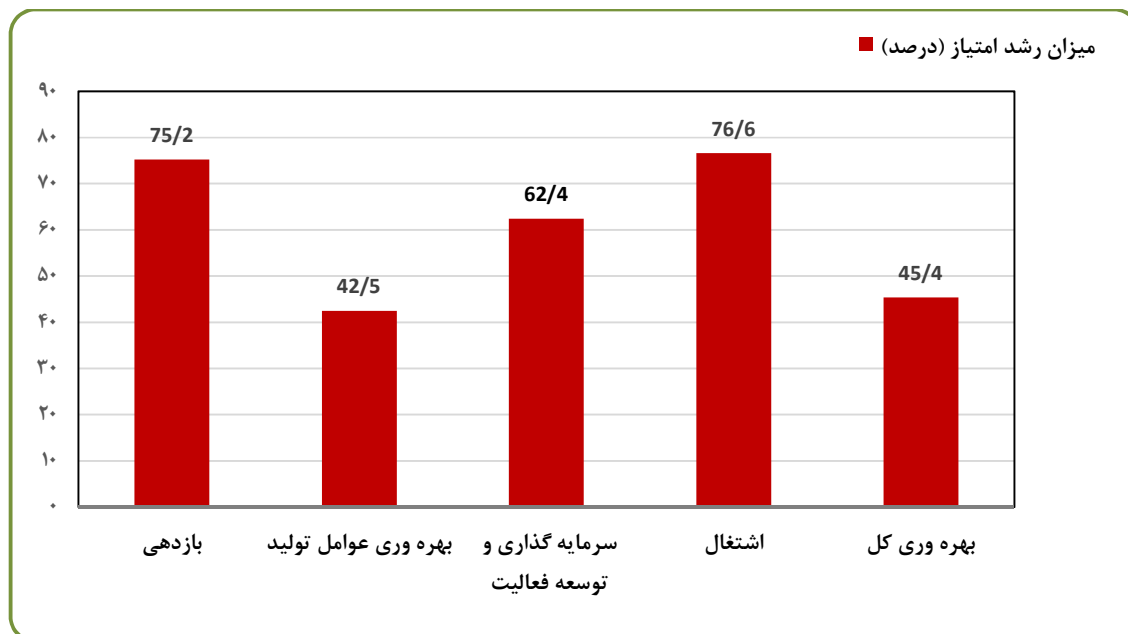
۳-۴- نمودارهای تجمیعی اجرای مدل ارزیابی عملکرد برای کلیه شرکت‌های مورد ارزیابی

نمودار شماره (۹): درصد رشد امتیاز ساده مجموع شرکت‌های ارزیابی شده، بر مبنای معیارهای مدل

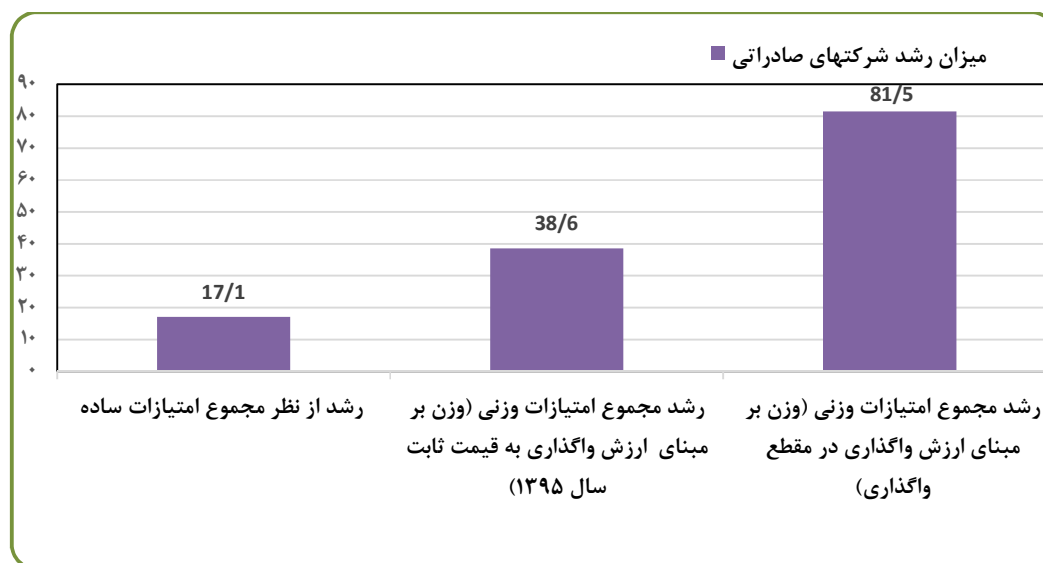

نمودار شماره (۱۰): درصد رشد امتیاز وزنی مجموع شرکت‌های ارزیابی شده، بر اساس قیمت ثابت سال ۱۳۹۵، بر مبنای معیارهای مدل

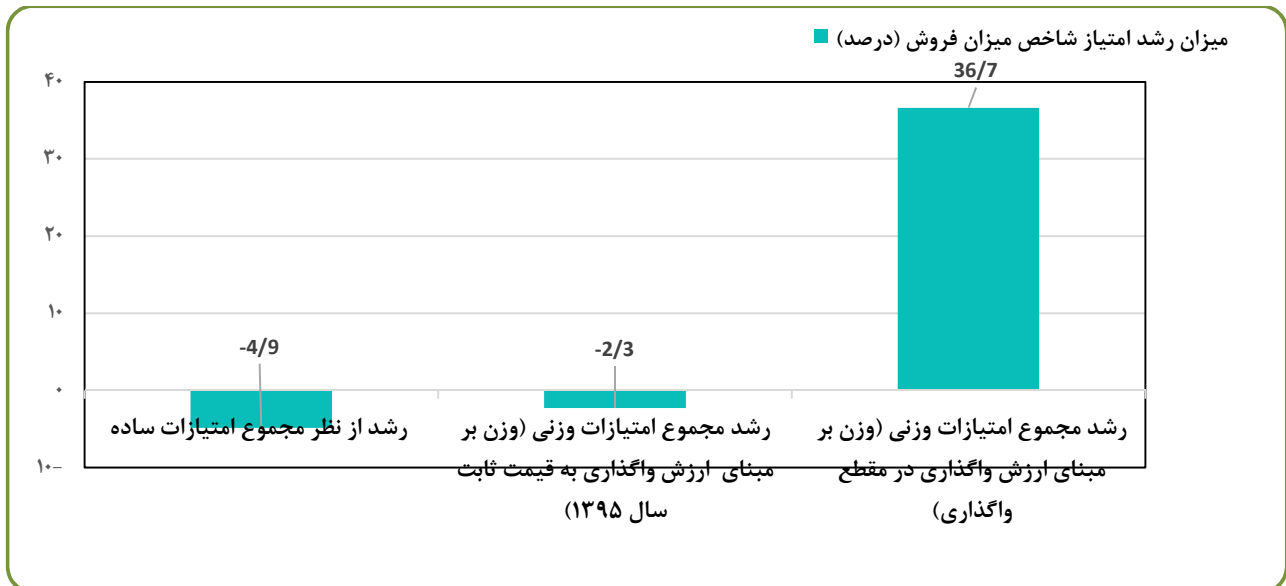

نمودار شماره (۱۱): درصد رشد امتیاز وزنی مجموع شرکت‌های ارزیابی شده بر اساس قیمت مقطع واگذاری، بر مبنای معیارهای مدل

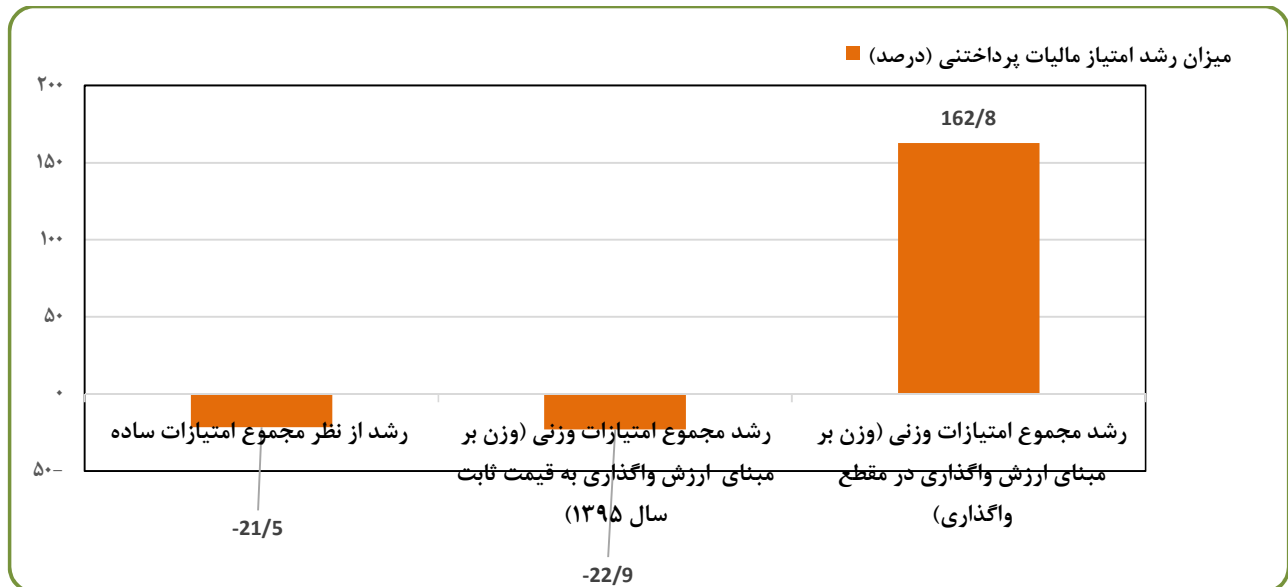
۴-۴- سایر نمودارهای تجمیعی اجرای مدل ارزیابی عملکرد برای کلیه شرکت‌های مورد ارزیابی

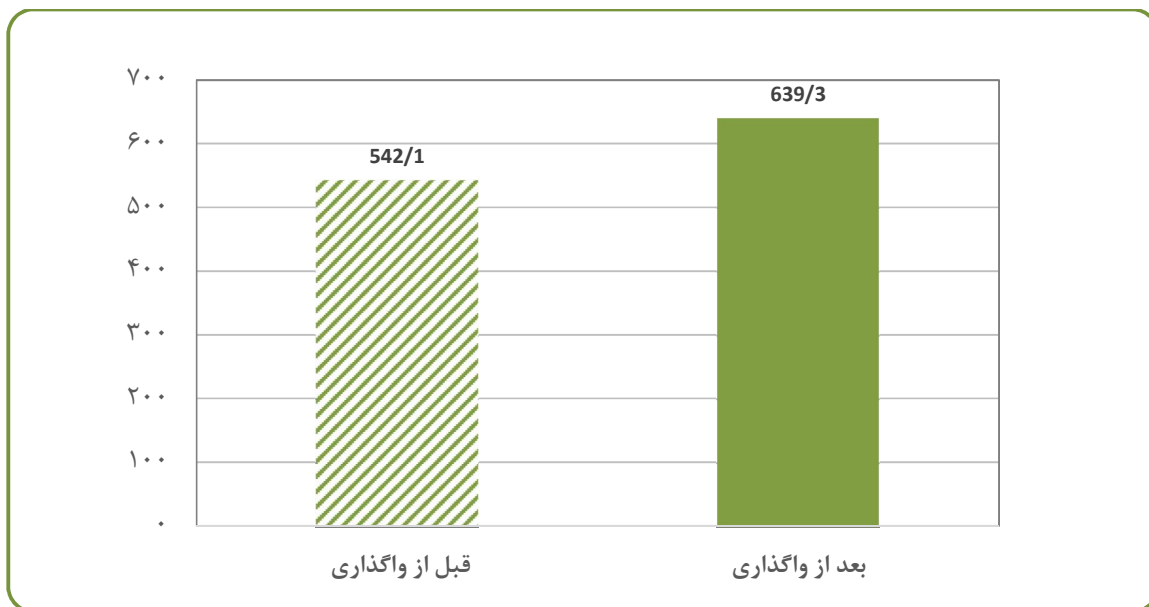
نمودار شماره (۱۲): درصد رشد امتیاز مجموع شرکت‌های صادر کننده ارزیابی شده، پس از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری

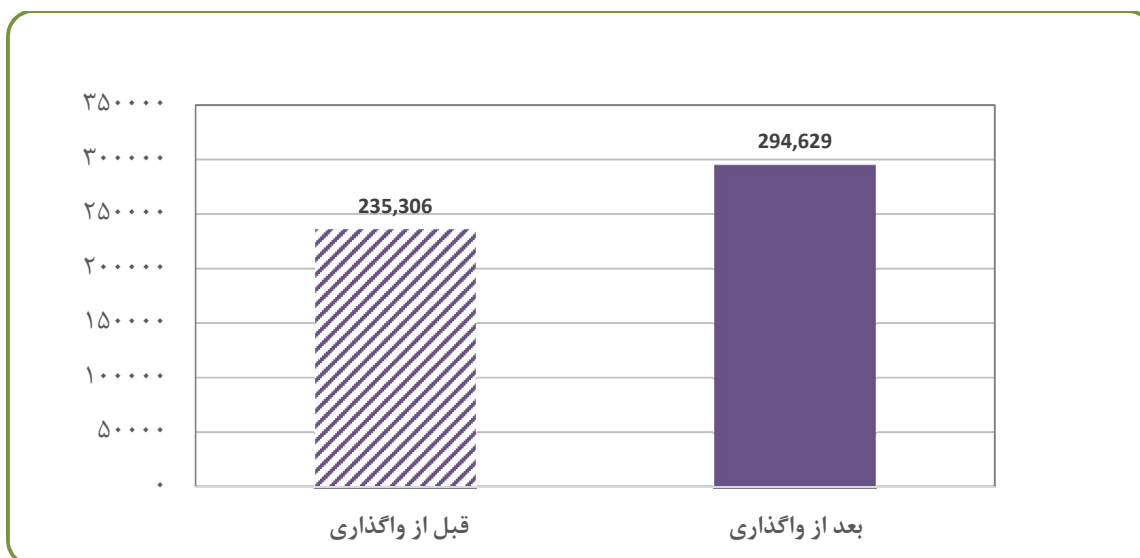
نمودار شماره (۱۳): درصد رشد امتیاز شاخص فروش کل مجموع شرکت‌های ارزیابی شده، پس از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری

نمودار شماره (۱۴): درصد رشد امتیاز شاخص مالیات پرداختنی مجموع شرکت‌های ارزیابی شده، پس از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری

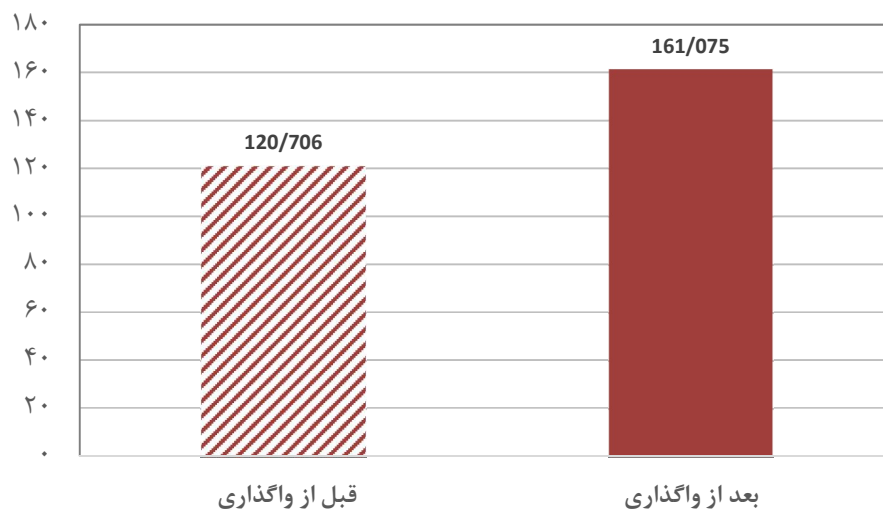

نمودار شماره (۱۵): مقایسه میانگین امتیاز سودآوری کل شرکتهای ارزیابی شده، قبل و بعد واگذاری
میانگین امتیاز سودآوری قبل از واگذاری ۵۴۲/۱ و بعد از واگذاری ۶۳۹/۳ می باشد. یعنی معادل ۱۷/۹ درصد رشد داشته است.

نمودار شماره (۱۶): مقایسه میانگین تعداد نیروی انسانی کل شرکتهای ارزیابی شده، قبل و بعد واگذاری
میانگین تعداد نیروی انسانی کلیه شرکتهای ارزیابی شده، قبل از واگذاری ۲۳۵,۳۰۶ نفر و بعد از واگذاری ۲۹۴,۶۲۹ نفر می باشد. یعنی ۵۹,۳۲۳ نفر معادل ۲۵/۲ درصد رشد داشته است.

مقایسه میانگین بهره‌وری کل شرکت‌های ارزیابی شده قبل و بعد واگذاری

نمودار شماره (۱۷): مقایسه میانگین امتیاز بهره‌وری کل شرکت‌های ارزیابی شده، قبل و بعد واگذاری
مجموع بهره‌وری کل کلیه شرکت‌های ارزیابی شده، قبل از واگذاری ۱۲۰/۷ و بعد از واگذاری ۱۶۱/۱ می‌باشد. یعنی معادل ۳۳/۴ درصد رشد داشته است.

۴-۵- خلاصه وضعیت رشد امتیاز معیارهای اصلی و زیر معیارهای مدل

با توجه به مطالب پیشین، خلاصه میزان رشد امتیاز معیارها و شاخص های مدل مورد استفاده برای ۹۱ شرکت واگذار شده به صورت کنترلی به شرح جداول ذیل می باشد:

جدول شماره (۱): درصد رشد امتیاز معیارهای مدل

معیار	شاخص	میزان رشد امتیاز (درصد)		
		ساده	وزنی بر مبنای ارزش بر اساس قیمت ثابت سال ۱۳۹۵	وزنی بر اساس ارزش مقطع واگذاری
بازدهی	بازده حقوق صاحبان سهام	۱۵	۲۷/۳	۴۱/۲
	بازده دارائی‌ها	۲۸/۴	۴۴/۷	۸۷/۲
	بازده فروش	۱۷/۹	۲۶/۳	۸۶/۴
	جمع	۲۰/۶	۳۲/۶	۷۵/۲
بهره وری عوامل تولید	بهره‌وری هزینه نیروی انسانی	-۶/۴	-۷/۹	۲۶/۰
	بهره‌وری هزینه سرمایه	۵۰/۹	۴۸/۸	۷۰/۵
	بهره‌وری انرژی	۷	-۹/۲	۱۱/۵
	بهره‌وری مواد اولیه	۱۲/۴	۱۳/۸	۸۲/۳
	جمع	۱۱/۷	۶/۷	۴۲/۵
سرمایه گذاری و توسعه فعالیت	افزایش سرمایه از محل آورده نقدی	۵/۱	۸/۶	۴۵۷/۲
	میزان فروش	-۴/۹	-۲/۳	۳۶/۷
	میزان صادرات	۵۷/۷	۱۵۵/۷	۲۸۲/۵
	میزان مالیات	-۲۱/۵	-۲۲/۹	۱۶۲/۸
	جمع	-۴/۴	۱/۶	۶۲/۴
جمع کل		۱۱/۳	۱۲/۵	۵۵/۷

جدول شماره (۲): درصد رشد امتیاز شاخص های مجزاء از مدل

معیار	میزان رشد امتیاز (درصد)		
	ساده	وزنی بر مبنای ارزش بر اساس قیمت ثابت سال ۱۳۹۵	وزنی بر اساس ارزش مقطع واگذاری
اشتغال	۲۵/۲	۴۹/۰	۷۶/۶
بهره وری کل	۳۳/۴	۱۸/۱	۴۵/۴

۴-۶- رتبه بندی شرکت‌های مورد ارزیابی

در کنار اجرای مدل ارزیابی عملکرد برای تعداد ۹۱ شرکت واگذار شده به بخش غیر دولتی، رتبه بندی شرکت‌های مورد بررسی از نظر معیارها و شاخص‌های مدل صورت گرفته است. رتبه‌بندی صورت گرفته از نظر کل معیارها و همچنین دو معیار اشتغال و بهره‌وری کل بر اساس تفاضل امتیاز سال‌های بعد و سه سال قبل از واگذاری و نیز تأثیر وزن ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ در امتیاز مکتسبه محاسبه و ۵ شرکت دارای بالاترین و پایین‌ترین امتیاز در جداول زیر نشان داده شده‌اند:

جدول شماره (۳): رتبه بندی از نظر مجموع امتیازات معیارهای بازدهی، بهره‌وری عوامل تولید، سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت

رتبه بندی شرکتها	از نظر امتیاز ساده	از نظر امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)
بالاترین رتبه	۱- پالایش نفت لاوان ۲- تولید نیروی برق آبادان ۳- پتروشیمی تبریز ۴- تولید نیروی برق سبز بینالود ۵- تولید پمپ‌های بزرگ و توربین آبی	۱- هلدینگ خلیج فارس ۲- پالایش نفت بندر عباس ۳- ذوب آهن اصفهان ۴- پتروشیمی تبریز ۵- پالایش نفت اصفهان
پایین‌ترین رتبه	۱- تولید تجهیزات سنگین هپکو ۲- پالایش و پژوهش خون ۳- صنعتی دریایی ایران- صدرا ۴- نساجی قائم شهر ۵- بانک صادرات ایران	۱- مخابرات ایران ۲- ملی صنایع مس ایران ۳- بانک صادرات ایران ۴- صنعتی دریایی ایران- صدرا ۵- دخانیات ایران

جدول شماره (۴): رتبه بندی شرکت‌های مورد ارزیابی از نظر معیار اشتغال

رتبه بندی بر اساس معیار اشتغال	از نظر امتیاز ساده	از نظر امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)
بالاترین رتبه	۱- فولاد مبارکه اصفهان ۲- مخابرات ایران ۳- هلدینگ خلیج فارس ۴- ملی صنایع مس ایران ۵- بانک ملت	۱- هلدینگ خلیج فارس ۲- مخابرات ایران ۳- فولاد مبارکه اصفهان ۴- ملی صنایع مس ایران ۵- فولاد خوزستان
پایین‌ترین رتبه	۱- بانک صادرات ایران ۲- صنعتی دریایی ایران- صدرا ۳- صنایع آذرآب اراک ۴- تراکتورسازی ایران ۵- دخانیات ایران	۱- بانک صادرات ایران ۲- دخانیات ایران ۳- صنعتی دریایی ایران- صدرا ۴- ذغالسنگ کرمان ۵- بانک تجارت

جدول شماره (۵): رتبه بندی شرکتهای مورد ارزیابی از نظر معیار بهره‌وری کل

رتبه بندی بر اساس معیار بهره‌وری کل	از نظر امتیاز ساده	از نظر امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)
بالاترین رتبه	۱- پالایش نفت لاوان ۲- تولید نیروی برق سبز منجیل ۳- نیرو پارس ۴- تولید نیروی برق آبادان ۵- تولید نیروی برق سبز بینالود	۱- هلدینگ خلیج فارس ۲- پالایش نفت تهران ۳- پالایش نفت لاوان ۴- پتروشیمی مارون ۵- تولید نیروی برق آبادان
پایین ترین رتبه	۱- بانک تجارت ۲- بانک صادرات ایران ۳- پتروشیمی پردیس ۴- تولید تجهیزات سنگین هپکو ۵- تولید سموم علف کش	۱- بانک صادرات ایران ۲- بانک تجارت ۳- ملی صنایع مس ایران ۴- تولید تجهیزات سنگین هپکو ۵- بانک ملت

شرکتهایی همچون بانک‌ها که با وجود انتقال بخش اعظم سهام آنها به بخش غیر دولتی، کماکان موظف به انجام اقدامات دستوری دولت می‌باشند، نتوانسته‌اند عملکرد چندان مناسبی بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری داشته باشند. همچنین با وجود آنکه شرکتهای مذکور بررسی می‌باشند، ولی بخش اعظم سهام آنها به صورت بلوک‌های کوچک و یا به صورت تدریجی واگذار شده است. این نتیجه منفی، در شرکتهای بزرگی همچون ملی صنایع مس ایران نیز مشاهده می‌شود.

۴-۷- نتیجه اجرای مدل ارزیابی عملکرد به تفکیک سایر موارد:

۴-۷-۱- تحلیل ۱۰ شرکت با بالاترین ارزش واگذاری

- مجموع ۱۰ شرکت با بالاترین ارزش واگذاری (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) افزایش امتیاز ۱۷/۵ درصدی را تجربه نموده‌اند؛ در حالیکه سایر شرکتهای ارزیابی شده رشد امتیاز ۱۰/۸ درصدی را داشته‌اند. در واقع مثبت بودن رشد برخی شرکتهای دارای ارزش بالا، باعث افزایش سطح امتیاز تمامی شرکتهای مورد ارزیابی شده است.

- مجموع امتیاز ۱۰ شرکت مورد ارزیابی دارای بیشترین ارزش که حدود ۶۹ درصد کل ارزش شرکتهای مورد ارزیابی را به خود اختصاص داده‌اند، مثبت شده است و میانگین امتیاز کل این شرکتها با در نظر گرفتن ضریب وزنی ارزش، رشد مثبت چشمگیری داشته است؛ به طوریکه تأثیر ارزش بالای برخی از این شرکتها از جمله شرکتهای هلدینگ خلیج فارس، پالایش نفت تهران، فولاد مبارکه اصفهان، پالایش نفت اصفهان و پالایش نفت بندر عباس که دارای رشد امتیاز وزنی بوده‌اند، منجر به مثبت شدن میانگین امتیاز وزنی ۱۰ شرکت دارای ارزش بالا به میزان ۲۲/۲ درصد بر مبنای ضریب وزنی ارزش واگذاری (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) و ۸۶/۳ درصد بر مبنای ضریب وزنی ارزش واگذاری (در مقطع واگذاری) شده است.

۲-۷-۴- تحلیل وضعیت ارزیابی شرکت‌های چالشی

از بین ۶ شرکت چالشی مورد مطالعه در این طرح، ۲ شرکت ایران ایرتور و پالایش نفت کرمانشاه، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند. همچنین شرکت پالایش نفت کرمانشاه جزء شرکت‌های دارای رتبه برتر از نظر معیار سرمایه گذاری و توسعه فعالیت، می‌باشد. لیکن در مجموع ۶ شرکت مذکور (شرکت‌های تولید تجهیزات سنگین هپکو، آلومینیوم المهدی، پالایش نفت کرمانشاه، پالایش و پژوهش خون، حمل و نقل بین‌المللی خلیج فارس و ایران ایرتور) کاهش امتیاز ۱۹/۳- درصدی را تجربه نموده‌اند؛ در حالیکه تعداد ۸۵ شرکت ارزیابی شده غیر چالشی رشد امتیاز ۷/۶ درصدی را تجربه نموده‌اند. از آنجا که مجموع ۹۱ شرکت مورد ارزیابی دارای رشد امتیاز ۱۱/۳ درصدی می‌باشند، عملکرد منفی شرکت‌های چالشی، رشد امتیاز مجموع شرکت‌ها را بعد از واگذاری کاهش داده است.

- شرکت‌های چالشی صرفاً حدود ۱/۴ درصد ارزش کل واگذاری‌های شرکت‌های مورد ارزیابی (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) را به خود اختصاص داده‌اند.

۳-۷-۴- تحلیل وضعیت ارزیابی شرکت‌های صادراتی

تعداد ۴۴ شرکت صادر کننده که حدود ۶۳ درصد از کل ارزش واگذاری‌های شرکت‌های مورد ارزیابی (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) را به خود اختصاص داده‌اند، افزایش امتیاز ۱۷/۱ درصدی را تجربه نموده‌اند؛ در حالیکه تعداد ۴۷ شرکت ارزیابی شده غیر صادراتی رشد امتیاز ۶/۲ درصدی را تجربه نموده‌اند. بنابراین تأثیر مثبت امتیاز شرکت‌های صادراتی باعث افزایش امتیاز کل شده است. در این بین، ۲۶ شرکت صادراتی (معادل ۵۹ درصد از نظر تعداد و ۷۴ درصد از نظر ارزش شرکت‌های صادراتی (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵))، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.

۴-۷-۴- تحلیل وضعیت ارزیابی به تفکیک نوع واگذاری

محاسبه میزان رشد امتیاز به تفکیک سه نوع واگذاری به شرح جدول ذیل می‌باشد:

جدول شماره (۶): درصد رشد شرکت‌های مورد ارزیابی به تفکیک نوع واگذاری

میزان رشد امتیاز مجموع شرکتها			تعداد شرکت	نوع واگذاری ^۴	
امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت مقطع واگذاری)	امتیاز وزنی (وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)	امتیاز ساده			
۸۱/۲٪	۲۳/۲٪	۱۲/۱٪	۶۷	رقابتی	
۲۷/۴٪	۱۷/۳٪	۲۸/۴٪	۱۵	رددیون دولت	غیر رقابتی
۵/۷٪	۱۰/۹٪	۱۳/۱٪	۹	توزیع سهام عدالت	
۱۲/۲٪	۰/۴٪	۹/۳٪	۲۴	جمع غیر رقابتی	
۵۵/۷٪	۱۲/۵٪	۱۱/۳٪	۹۱	مجموع شرکتها	

^۴ - منظور از نوع واگذاری رقابتی یا غیر رقابتی در این گزارش این است که واگذاری غیر رقابتی یا رقابتی سهم بیشتری در واگذاری شرکت مورد ارزیابی داشته است. بدین معنا که ممکن است شرکتی که به صورت غیر رقابتی واگذار شده است بخشی، از سهام آن رقابتی واگذار شده باشد یا بالعکس.

- شرکت ۳۷ از ۶۷ شرکت واگذار شده به صورت رقابتی رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.
  - شرکت ۱۲ از ۱۵ شرکت واگذار شده در قالب رد دیون دولت رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.
  - شرکت ۳ از ۹ شرکت واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.
- با توجه به یافته‌های طرح ارزیابی عملکرد، واگذاری شرکتها به صورت رقابتی در مثبت شدن امتیاز عملکرد شرکتها به صورت ساده موثر بوده است. البته اگرچه واگذاری شرکتها مورد ارزیابی در قالب رد دیون دولت نیز رشد امتیاز ارزیابی را نشان می‌دهد، ولی با توجه به تعداد محدود شرکتها واگذار شده در این قالب (۱۵ شرکت معادل ۱۶/۵ درصد تعداد کل شرکتها ارزیابی شده) در مقایسه با سایر انواع واگذاری، نتیجه‌گیری در این خصوص با قطعیت امکان‌پذیر نیست.

۵-۴-۷- تحلیل وضعیت ارزیابی به تفکیک روش واگذاری

محاسبه میزان رشد امتیاز به تفکیک روش واگذاری به شرح جدول زیر می‌باشد:

جدول شماره (۷): درصد رشد شرکتها مورد ارزیابی به تفکیک روش واگذاری‌ها

نوع واگذاری	تعداد شرکت	میزان رشد امتیاز مجموع شرکتها از نظر		
		ساده	وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت مقطوع واگذاری سال ۱۳۹۵	وزن بر مبنای ارزش واگذاری به قیمت مقطوع واگذاری
بازار سرمایه (بورس و فرابورس)	۵۸	۳/۱٪	۰/۷٪	۶۰/۷٪
خارج از بازار سرمایه (مزایده)	۳۳	۲۹/۴٪	۸/۶٪	۰/۲٪
مجموع شرکتها	۹۱	۱۱/۳٪	۱۲/۵٪	۵۵/۷٪

- شرکت ۲۹ مورد ارزیابی از ۵۸ شرکت واگذار شده در بازار سرمایه (۵۰ درصد)، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.

- شرکت ۲۳ مورد ارزیابی از ۳۳ شرکت واگذار شده در خارج از بازار سرمایه (۷۰ درصد)، رشد امتیاز بعد از واگذاری داشته‌اند.

بنابر نتایج به دست آمده مطابق جدول فوق، بررسی امتیاز شرکتها در خارج از بازار سرمایه که حدود ۳۶ درصد از تعداد شرکتها مورد ارزیابی را به خود اختصاص داده، نشان می‌دهد که در این نوع واگذاری با توجه به انتقال مالکیت شرکتها به صورت بلوک‌های بزرگ به سرمایه‌گذاران غیر دولتی که منجر به انتقال کنترل شرکت به این سرمایه‌گذاران شده است، نتایج مثبتی بر عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری بر جای گذاشته است.

۵- نتیجه گیری کلی:

بررسی انجام شده در سال ۱۴۰۳ پیرامون وضعیت عملکرد شرکتهای واگذار شده کنترلی در دوران پس از واگذاری نسبت به دوره قبل از واگذاری، با استفاده از مدل تعریف شده و بر اساس اطلاعات موجود در صورت‌های مالی، بیانگر موارد زیر است:

✓ در مجموع، ۴ معیار (بازدهی، بهره‌وری عوامل تولید، اشتغال و بهره‌وری کل) از ۵ معیار اصلی مدل، بعد از واگذاری رشد ملموس و قابل ملاحظه‌ای از نظر مجموع امتیاز ساده و وزنی داشته‌اند. این امر بیانگر دستیابی به اهداف خصوصی سازی است.

✓ افزایش قابل ملاحظه معیارهای «اشتغال» (۵۹,۳۲۳ نفر معادل ۲۵/۲ درصد)، «بهره‌وری کل» (۳۳/۴ درصد) و نیز شاخص «سودآوری» (۱۷/۹ درصد) در مجموع شرکتهای واگذار شده، بیانگر نزدیک شدن به اهداف خصوصی سازی است.

✓ از ۱۱ زیر معیار مدل (شاخص)، ۳ زیر معیار رشد منفی از نظر مجموع امتیازات ساده و وزنی داشته‌اند؛ که از این بین سهم زیر معیار «مالیات پرداختنی» بارز و ملموس بوده است. این امر می‌تواند نشان دهنده چالش کمبود نقدینگی و تأمین مالی در شرکتهای واگذار شده باشد.

✓ ۴۴ شرکت صادراتی از ۹۱ شرکت ارزیابی شده، ۵۷/۷ درصد رشد امتیاز ساده، از نظر شاخص صادرات، داشته‌اند. از بین شرکتهای صادراتی، ۱۰ شرکت پتروشیمی معادل ۲۲/۷ درصد تعداد شرکتهای صادراتی، ۵۳۲/۱ درصد رشد در امتیاز میزان صادرات و مابقی شرکتهای صادراتی، ۲۱/۹ درصد رشد امتیاز داشته‌اند. بنابراین با وجود شرایط تحریم، شرکتهای صادراتی واگذار شده، به ویژه شرکتهای پتروشیمی، توانسته‌اند رشد مناسبی را در بازار صادرات داشته باشند.

✓ حدود ۵۸ درصد ارزش واگذاریها مربوط به شرکتهای رقابتی (در مقابل سهام عدالت و رد دیون دولت) می‌باشد؛ که ۱۲/۱ درصد رشد امتیاز ساده، در دوره بعد از واگذاری داشته‌اند. بنابراین با توجه به رشد امتیاز ساده ۹/۳ درصد شرکتهای غیر رقابتی و ۱۱/۳ درصد کلشرکتهای واگذاری شرکتهای به صورت رقابتی در مثبت شدن امتیاز عملکرد شرکتهای تأثیر داشته است.

✓ ۷۰ درصد شرکتهای واگذار شده خارج از بازار سرمایه (مزایده)، بعد از واگذاری رشد امتیاز داشته‌اند؛ حال آنکه این رشد برای شرکتهای بورسی و فرابورسی ۵۰ درصد است. این نتیجه بیانگر اهمیت واگذاری کنترل و مدیریت و نه صرفاً واگذاری مالکیت شرکت (به صورت بلوک های کوچک و تدریجی از طریق بازار سرمایه)، می‌باشد.

ضمیمه شماره (۱): مدل ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده و نحوه امتیاز دهی به شاخص‌ها

الف- مدل ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده:

مدل مورد استفاده در این پژوهش شامل ۳ معیار و ۱۱ شاخص می‌باشد. این مدل با الگوبرداری از مدل EFQM (European Foundation Quality Management) بر مبنای نظرات متخصصین و کارشناسان امر بومی شده و مبنای کار این پژوهش قرار گرفته است. در جدول زیر معیارها، شاخص‌ها، نحوه محاسبه هر یک از شاخص‌ها به همراه امتیاز اختصاص داده شده به هر شاخص و در نهایت جمع کل امتیازات هر یک از معیارهای ۳ گانه آورده شده است. جمع کل امتیازات مدل ۱۰۰ می‌باشد.

جدول شکاره (۸): مدل ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده به بخش غیردولتی

معیار	شاخص	نحوه محاسبه	حداکثر امتیاز
بازدهی	بازده دارائی‌ها	سود خالص نسبت به مجموع دارائی‌ها	۱۰
	بازده حقوق صاحبان سهام	سود خالص نسبت به حقوق صاحبان سهام	۵
	بازده فروش	سود خالص نسبت به فروش	۱۰
	جمع		۲۵
بهره‌وری	بهره‌وری هزینه نیروی انسانی	نسبت ارزش افزوده به هزینه کل نیروی کار	۱۰
	بهره‌وری هزینه سرمایه	نسبت ارزش افزوده به هزینه استفاده از سرمایه	۱۰
	بهره‌وری انرژی	نسبت ارزش افزوده به هزینه انرژی مصرف شده	۱۰
	بهره‌وری مواد اولیه	نسبت ارزش افزوده به هزینه مواد اولیه	۱۰
	جمع		۴۰
سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت	افزایش سرمایه از محل آورده نقدی	---	۱۰
	مالیات	---	۱۰
	میزان فروش	---	۸
	میزان صادرات	---	۷
	جمع		۳۵
جمع کل امتیازات			۱۰۰

همچنین ۲ معیار مستقل «بهره وری کل» و «اشتغال» نیز به صورت مجزا از مدل فوق مورد بررسی قرار گرفته اند.

در خصوص مدل مذکور ذکر نکات زیر ضروری است:

- ۱- با توجه به تعارضی که می‌تواند میان دو شاخص بهره‌وری کل و اشتغال، از نظر تحقق اهداف خصوصی سازی به وجود آید، این دو معیار خارج از مدل و به طور جداگانه بدون در نظر گرفتن امتیاز و براساس تعداد نیروی انسانی و میزان بهره‌وری کل در هر سال، محاسبه و مورد سنجش قرار گرفته‌اند.
- ۲- در صورتی که یک شرکت صادر کننده نباشد، امتیاز مربوط به این شاخص به امتیاز شاخص بازده فروش اضافه می‌گردد.
- ۳- برای محاسبه میزان فروش براساس الگوی مورد استفاده برای شرکتهای غیر تولیدی مانند شرکتهای بیمه‌ای، حمل و نقل و بانک‌ها و ...، از درآمدهای حاصل از ارائه خدمات استفاده شده است.
- ۴- برای محاسبه هریک از شاخص‌های مدل، از داده‌های آماری مندرج در صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکتهای مورد ارزیابی تا پایان سال مالی آخرین صورت مالی موجود، استفاده شده است.
- ۵- داده‌های آماری هر سال از صورت‌های مالی منتهی به اسفندماه همان سال، استخراج شده است. چنانچه سال مالی شرکتی منتهی به اسفندماه نباشد، از داده‌های آماری صورت‌های مالی سالی که بیشترین مدت زمان عملکرد شرکت در آن سال اتفاق افتاده باشد، استفاده شده است.
- ۶- در مورد شرکتهای مورد ارزیابی که دارای شرکت یا واحدهای فرعی زیرمجموعه می‌باشند، اغلب از صورت‌های مالی تلفیقی استفاده شده است.
- ۷- اطلاعات مورد نیاز جهت بررسی عملکرد شرکتهای مورد ارزیابی از منابعی نظیر اسناد موجود در سازمان خصوصی‌سازی، سایت کدال سازمان بورس و اوراق و بهادار و صورت‌های مالی شرکتهای جمع‌آوری شده است.
- ۸- شاخص قیمت‌ها برای تبدیل ارزش‌های جاری به ارزش‌های حقیقی (قیمت ثابت سال ۱۳۹۵)، از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اخذ شده است.
- ۹- براساس داده‌های آماری مربوط به هر شرکت به تفکیک سال، شاخص‌ها و امتیاز هر شرکت در هر سال محاسبه شده است. همچنین میانگین امتیازات شرکت برای سال‌های بعد و سه سال قبل از واگذاری و میزان رشد آنها محاسبه شده است.

ب- نحوه امتیازدهی به شاخص‌ها

برای امتیازدهی به شاخص‌ها ابتدا باید مشخص شود که گزینه مطلوب رشد شاخص است یا افت آن. اگر A وضعیت شرکت در سال‌های بعد از واگذاری و B وضعیت شرکت در سال‌های ماقبل از واگذاری باشد و چنانچه رشد شاخص گزینه مطلوب باشد یعنی پیش‌بینی وضعیت $B < A$ را داشته باشیم، از معادله زیر برای امتیاز دهی استفاده شود.

$$\text{if } B < A \rightarrow \frac{V_i - V_{\min}}{V_{\max} - V_{\min}} \quad \text{معادله (۱):}$$

و در صورتی که افت شاخص گزینه مطلوب باشد یعنی پیش‌بینی وضعیت $B > A$ را داشته باشیم معادله امتیاز دهی به شکل زیر خواهد بود.

$$\text{if } B > A \rightarrow \frac{V_{\max} - V_i}{V_{\max} - V_{\min}} \quad \text{معادله (۲):}$$

در معادله (۱) و (۲)، V_i مقدار هر شاخص در سال i ام، $V_{\min}$ و $V_{\max}$ به ترتیب حداقل و حداکثر شاخص مورد نظر برای شرکت مورد ارزیابی در کل بازه زمانی ارزیابی عملکرد آن شرکت است. نزدیک بودن به مقدار حداقل در سال i ام، صورت کسر را کوچک نموده و باعث کاهش ضریب امتیازی این شاخص خواهد شد و برعکس، ضرایب به دست آمده در این مرحله برای سال‌های قبل و بعد از واگذاری میانگین گرفته شده و در انتها با ضرب این میانگین در حداکثر امتیاز شاخص مربوطه، امتیازدهی صورت می‌پذیرد. جهت تبیین موضوع، مثالی ارائه می‌شود. فرض کنید شرکتی در انتهای سال ۱۳۹۲ واگذار شده باشد. داده‌های مربوط به شاخص بازده دارایی‌ها (ROA) مربوط به آن شرکت به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود:

روش امتیازدهی به شاخص‌ها

قبل از واگذاری													
بعد از واگذاری												score	year/Index
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۳	ROA
-۰/۲۳	-۰/۱۱	-۰/۰۸	-۰/۰۵	-۰/۱۳	-۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۵		
۰/۰۶												ماکزیمم کل دوره	
-۰/۲۳												مینیمم کل دوره	
۰	۰/۴۱۴	۰/۵۱۷	۰/۶۲۱	۰/۳۴۵	۰/۷۵۹	۰/۷۹۳	۰/۸۹۷	۱/۰۰	۰/۹۳۱	۰/۹۶۶	۰/۹۶۶	نتایج معادله (۱)	
۰	۱/۲۴	۱/۵۵	۱/۸۶	۱/۰۳	۲/۲۸	۲/۳۸	۲/۶۹	۳/۰	۲/۷۹	۲/۸۹	۲/۸۹	امتیاز هر سال	
۱/۷۸									۲/۸۶			میانگین امتیاز هر دوره	

با توجه به موارد فوق، در این بررسی برای سنجش عملکرد هریک از شرکتهای مورد ارزیابی، رشد امتیاز معیارها در سال های بعد از واگذاری نسبت به قبل از واگذاری محاسبه شده است. همچنین مقایسه عملکرد شرکتهای مورد ارزیابی با

یکدیگر براساس تفاضل مجموع امتیاز معیارها برای سال‌های بعد از واگذاری و سه سال قبل از واگذاری صورت گرفته است. علاوه بر آن، شرکت‌های مورد ارزیابی براساس تفاضل وزنی مجموع امتیازات نیز رتبه‌بندی شده‌اند. به این معنی که با توجه به ارزش متفاوت شرکت‌های واگذار شده، علاوه بر محاسبه تفاضل معیار امتیازها با ضریب یکسان، ضریب ارزشی هر یک از شرکت‌های مو صوف (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) نیز در محاسبه تفاضل مجموع امتیازات در ارزیابی عملکرد لحاظ شده است.

همچنین پس از ارزیابی شرکت‌ها براساس مدل فوق، تفکیک شرکت‌های مورد ارزیابی به شرکت‌های دارای میزان سهام واگذار شده بالا، شرکت‌های دارای صادرات و شرکت‌های واگذار شده چالشی و نیز براساس روش و انواع مختلف واگذاری، بر مبنای مدل طراحی شده صورت گرفته است.

در راستای مقررات مرتبط با واگذاری سهام شرکت‌ها، واگذاری از طریق بازار سرمایه (بورس و فرابورس) و یا خارج از بازار سرمایه (مزایده) انجام می‌پذیرد. از منظر دیگر نیز، سه نوع واگذاری صورت می‌پذیرد؛ که عبارتند از: واگذاری سهام شرکت‌ها به عموم متقاضیان به صورت رقابتی، واگذاری به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت در قالب رد دیون و یا واگذاری سهام تخصیص یافته به طرح توزیع سهام عدالت در شرکت‌های سرمایه‌پذیر به مشمولین این طرح. در تحلیل ارزیابی عملکرد حاضر، شرکت‌هایی که سهام آنها در قالب بیش از یک نوع واگذاری انجام شده است، متناسب با بیشترین نوع سهم واگذاری آنها در قالب یکی از انواع واگذاری ها، طبقه‌بندی شده‌اند.

ضمیمه شماره (۲): فهرست شرکتهای ارزیابی شده

در سال ۱۴۰۳، تعداد ۹۱ شرکت واگذار شده به صورت کنترلی به بخش غیردولتی، که صورت‌های مالی اغلب آن‌ها برای سه سال قبل از واگذاری و تمام سال‌های بعد از واگذاری تا پایان سال ۱۴۰۱ قابل دستیابی بوده است، به شرح جدول زیر انتخاب و مورد ارزیابی قرار گرفته اند.

فهرست شرکتهای ارزیابی شده

ردیف	سال واگذاری	نام شرکت	نام شرکت مادر تخصصی
۱	۱۳۸۷	آلومینیوم ایران (ایرالکو)	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۲	۱۳۸۸	افرانت	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۳	۱۳۹۴	ایران ایرتور	هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران
۴	۱۳۹۰	بازرسی کیفیت و استاندارد ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۵	۱۳۹۱	بازرگانی معادن و صنایع معدنی ایران	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۶	۱۳۹۳	بانک تجارت	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۷	۱۳۹۴	بانک صادرات ایران	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۸	۱۳۹۳	بانک ملت	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۹	۱۳۸۹	بیمه آسیا	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۰	۱۳۹۳	بیمه البرز	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۱	۱۳۹۲	بیمه دانا	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۲	۱۳۸۹	بین المللی توسعه و مهندسی پارس- پیدکو	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۱۳	۱۳۹۴	پالایش پارس فرآیند شیراز	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۴	۱۳۹۱	پالایش نفت اصفهان	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۵	۱۳۹۶	پالایش نفت بندر عباس	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۶	۱۳۹۰	پالایش نفت تبریز	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۷	۱۳۹۰	پالایش نفت تهران	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۸	۱۳۹۲	پالایش نفت شیراز	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۱۹	۱۳۹۶	پالایش نفت لاوان	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۲۰	۱۳۹۶	پالایش نفت کرمانشاه	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
۲۱	۱۳۹۳	پالایش و پژوهش خون	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۲	۱۳۸۹	پتروشیمی ارومیه	ملی صنایع پتروشیمی
۲۳	۱۳۹۰	پتروشیمی بوشهر	ملی صنایع پتروشیمی
۲۴	۱۳۹۸	پتروشیمی بیستون	ملی صنایع پتروشیمی
۲۵	۱۳۸۹	پتروشیمی پردیس (پتروشیمی اوره و آمونیاک غدیر)	ملی صنایع پتروشیمی
۲۶	۱۳۹۲	پتروشیمی تبریز	ملی صنایع پتروشیمی
۲۷	۱۳۹۰	پتروشیمی خراسان	ملی صنایع پتروشیمی
۲۸	۱۳۸۷	پتروشیمی رازی	ملی صنایع پتروشیمی
۲۹	۱۳۹۰	پتروشیمی شیراز	ملی صنایع پتروشیمی
۳۰	۱۳۸۹	پتروشیمی مارون	ملی صنایع پتروشیمی

فهرست شرکتهای ارزیابی شده

ردیف	سال واگذاری	نام شرکت	نام شرکت مادر تخصصی
۳۱	۱۳۸۹	پخش سراسری کالای کالبر (سردخانه زراعی تهران - عاجکو)	بازرگانی دولتی ایران
۳۲	۱۳۸۷	پیمان غرب	سانکاب
۳۳	۱۳۸۷	تراکتورسازی ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۳۴	۱۳۸۹	توسعه راههای پارس	ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور
۳۵	۱۳۸۷	تولید پمپ های بزرگ و توربین آبی (پتکو)	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۳۶	۱۳۸۶	تولید تجهیزات سنگین هپکو	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۳۷	۱۳۸۴	تولید سموم علف کش	خدمات کشاورزی
۳۸	۱۳۹۳	تولید نیروی برق آبادان	مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)
۳۹	۱۳۹۶	تولید نیروی برق خلیج فارس	مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)
۴۰	۱۳۹۲	تولید نیروی برق دماوند	مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)
۴۱	۱۳۹۰	تولید نیروی برق سبز بینالود	مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)
۴۲	۱۳۹۶	تولید نیروی برق سبز منجیل	مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)
۴۳	۱۳۸۷	تولید ادوات کشاورزی اراک-تاکا	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۴۴	۱۳۹۰	حفاری شمال	ملی نفت ایران
۴۵	۱۳۹۵	حمل و نقل بین المللی خلیج فارس	بازرگانی دولتی ایران
۴۶	۱۳۹۰	خدمات مهندسی برق مشانیر	سانکاب
۴۷	۱۳۸۸	خدمات هلیکوپتری (هلیکوپتری ایران)	ملی نفت ایران
۴۸	۱۳۹۳	دخانیات ایران	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۴۹	۱۳۹۶	دماوند انرژی عسلویه (پتروشیمی دماوند)	ملی صنایع پتروشیمی
۵۰	۱۳۹۳	ذغالسنگ البرز شرقی	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۱	۱۳۹۳	ذغالسنگ کرمان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۲	۱۳۹۲	ذوب آهن اصفهان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۳	۱۳۹۳	سرمایه گذاری گسترش و توسعه صنعت	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۵۴	۱۳۹۲	سنگ آهن مرکزی ایران	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۵	۱۳۸۴	سیمان آرتا اردبیل (اردبیل و آهک آذرشهر)	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۶	۱۳۸۳	سیمان خاش	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۷	۱۳۸۳	سیمان خوزستان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۸	۱۳۸۶	سیمان داراب	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۵۹	۱۳۸۷	سیمان دشتستان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۶۰	۱۳۸۶	سیمان زابل	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۶۱	۱۳۸۴	سیمان هرمزگان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۶۲	۱۳۸۲	سیمان هگمتان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۶۳	۱۳۸۳	صنایع آذراب اراک	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۶۴	۱۳۹۳	صنایع پتروشیمی خلیج فارس (شرکت هلدینگ خلیج فارس)	ملی صنایع پتروشیمی
۶۵	۱۳۸۹	صنایع تجهیزات نفت	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۶۶	۱۳۹۰	صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران	سازمان گسترش و نوسازی ایران

فهرست شرکتهای ارزیابی شده

ردیف	سال واگذاری	نام شرکت	نام شرکت مادر تخصصی
۶۷	۱۳۸۴	صنعتی دریایی ایران-صدرا	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۶۸	۱۳۹۴	عمران و مسکن سازان شمالغرب	عمران و بهسازی شهری ایران
۶۹	۱۳۹۶	فرآورده های مواد پروتئینی استان کردستان	پشتیبانی امور دام کشور
۷۰	۱۳۹۲	فولاد خوزستان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۷۱	۱۳۸۷	فولاد مبارکه اصفهان	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۷۲	۱۳۸۸	گروه ملی صنعتی فولاد ایران	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۷۳	۱۳۹۴	گسترش زیست فناوری (گسترش صنعت علوم زیستی (لیدکو))	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۷۴	۱۳۹۰	ماشین سازی اراک	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۷۵	۱۳۹۴	آلومینیوم المهدی	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۷۶	۱۳۸۹	مخابرات ایران	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۷۷	۱۳۹۳	مدیریت پروژه های ساختمانی ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۷۸	۱۳۸۹	مس مزرعه (سونگون)	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۷۹	۱۳۸۷	ملی صنایع مس ایران	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
۸۰	۱۳۹۱	مهندسی ساختمان و تاسیسات راه آهن (بالاست)	راه آهن جمهوری اسلامی ایران
۸۱	۱۳۸۹	مهندسين مشاور صنعتی ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۸۲	۱۳۹۴	مهندسين مشاور نیرو	ساتکاب
۸۳	۱۳۸۷	موتورسازان تراکتور سازی ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۸۴	۱۳۹۶	نساجی قائم شهر	سازمان خصوصی سازی
۸۵	۱۳۸۶	نصب نیرو	ساتکاب
۸۶	۱۳۸۷	نیپر پارس	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۸۷	۱۳۹۱	نیمه هادی عماد	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۸۸	۱۳۸۴	کارخانجات تولیدی شهید قندی (کابل های مخابراتی شهید قندی)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۸۹	۱۳۸۹	کشت و صنعت جیرفت	شهرک های کشاورزی
۹۰	۱۳۸۹	کشت و صنعت شهید رجایی	شهرک های کشاورزی
۹۱	۱۳۸۴	کمباین سازی ایران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران